

במרינה

(המשך מעמוד 12)

כינוי מנחם הפסיכי, עוב רק לאחרונה את בית הסוהר, אחרי שריצה ארבע שנות מאסר מתוך שש. סיבת השיחרור המוקדם: התנהגות טובה.

החשוד השני, צבי שויצר, שוחרר אף הוא אחרי ריצוי שני שלישי תקופת מאסרו. יחד עמו נעצרו שני עמיתיו, משה ספוזניק ושמאל מנדלבוים. האחרון היה מעורב בז'מנו בשוד המפורסם בבנק הפועלים ברמת יצחק.

שוטרים וגנבים. אחרי הודעת הנצחון המשטרית הטל אפול מלא על המשך חייו חקירה. האפול לא התייחס לכתבי העתונות בלבד, הוא הוזהג גם כלפי עורך-הדין ישעיהו לויט, שקיבל על עצמו את ההגנה על ארבעת החשודים. לא ניתנה לו שום אפשרות להיפגש עם לקוחותיו, לשמוע את גירסתם ואת טענותיהם.

כל אחד מהם הובא לבית-המישפט בדרך מיסטרית, כנפרד וכלי הודעה מראש. והכל נעשה כדי למנוע את פגישתם עם לויט.

אך עורך הדין הצליח לפגוש אחד מהם, צבי שויצר, כשהוא אל שופט השלום. הוא ניצל את ההזדמנות כדי לברר את פרטי ההוכחות המצויות בידי תובע המשטרה, גיי לה לתדהמתו כי כאלה אינם בנימצא.

אחרי שדרש כי תינתן לו האפשרות להיפגש עם שאר לקוחותיו, ניקבע לכך המור עד ביום החמישי האחרון. כשבא לפגישה בשעה היעודה, הועמד בפני עובדה: הפגישות בוטלו.

אך השוטרים שהודיע על ביטולה השרירותי של הפגישה שכח להוסיף פרט מעניין: בלילה שקדם למועד הפגישה אירע שוד יהלומים נוסף במלטשה בבני-ברק. שווי היהלומים השודדים היה 60 אלף דולר. שיטת השוד הייתה זהה לזה שאירע ברחוב עמק יזרעאל.

אך את עבודת המיטרה לא ניתן להפיס: שתי פקודות מעצר חדשות הופעלו נגד שניים מתוך ארבעת החשודים. ספוזניק נאשם בהכאת שוטר, ושויצר נאשם בעבירת תנועה אותה ביצע זמן רב לפני כן. מכיון שפקודת המעצר הראשונה עדיין בתוקפה, יושבים כל הארבעה בכלא בצוותא. החקירה עדיין נמשכת.

דרכי חיים

אהבה בין-לאומית

עלילת הסיפור ניראתה כמהדורה ישרא-לית של רומיאו ויוליה. רומיאו הישראלי נקרא יוסי, צעיר ובעל משק חקלאי בכפר תבור. יוליה, שגולה בשנות, בכפר מסה הערבי, הייתה צעירה נאה, בת משפחת אברחמיש.

היא, כמו רבות מחברותיה, הייתה נוהגת לצאת לכפר העברי השכן, לעבוד בו כש-כירת יום. שם גם הכירה את יוסי, ושם התאהבה בו. באחת מן הפגישות גילתה הצעירה את סודה ליוסי: היא נכנסה להריון. באותו יום לבש יוסי את חליפתו החגיגית ו מיהר לכפר השכן, לבית משפחת אברחמיש. לאחר שתיתת הקפה המסורתית, ביקש יוסי מאב המשפחה את יד בתו. "היא יקרה מאד", אמר האב כשהחיוך נסוך על פניו. "אנו דורשים מוהר בסך 30,000 ל"י."

יוסי הביע נכונות לשלם את הסכום. אך אז נודע לו כי לא היתה זו הצעה רצינית. "הבת שלנו ערבייה, והיא תישאר בין הערבים", הכריז אברחמיש.

יוסי נידהם אך לא נרתע. הוא אהב את הצעירה, אך יותר מכל חשש לעתידה. כי בסופו של דבר יודע דבר הריון למש-פחה, ואז, לפי נוהגי מסורת ערביים, תהיה הצעירה נתונה בסכנת רצח. יוסי מיהר ל-משטרת עפולה, שטח בפני השוטר את כל פרטי הפרשה.

המשטרה פתחה מיד בפעילות לא-שיגרי-תית. מפקד התחנה בא יחד עם שוטרינו ל-כפר מסה, אסף את כל בני משפחת אבר-חמיש, הודיע גלויות: "בתכם בהריון. אם שער אחד יפול מראשה, כולכם תהיו אח-ראים. אתם חייבים לשמור עליה."

למחרת היום בא יוסי לבני משפחת אבר-חמיש, הציע להינשא לבתם. הפעם התקב-לה הצעתו. הוא שלם אף מוהר. לא שלו-שם אלף ל"י, כפי שדובר, אלא עשרת אל-פים, כפי שיכול היה. לאחר מכן התקיימה התנונה ברב פאר, השתתפו בה בני שני הכפרים, הערבי והעברי.

איש רא שמוע. סיפור זה נמסר לכתב

(המשך בעמוד 16)

נציגי המפלגה הליברלית לדיון בהקמת המערך הימני. בישיבה שהי-תפתח 12 נציגים מכל צד. גוף זה התחזק לשתי ועדות שעל כל אחת הוטל תפקיד: האחת לקביעת מצע משותף והשניה לבעיות ארגוניות.

כאשר הסתבר שמפא"י אינה מעוניינת בשיתוף הליברלים בקר-אליציה, היה דוקא סרלין הנשכר היחיד. אולם למרות מעמדו הייצוגי הוא הורחק בהדרגה מכל השפעה במפלגה.

הארבעה חילקו ביניהם את עמדות-המפתח. יוסף ספיר מונה כיושב-ראש הנהלת-המפלגה. משה קול מונה כיושב-ראש המרכז. הררי נבחר כיושב-ראש הסיעה בכנסת ואילו אלימלך רימלט נשאר מקופח. היה צורך להעניק לו תפקיד. הוא קיבל עמדה בתנועת-העבודה-הליברלית, אבל שם היה חייב להתמוג עם הרוב של העובד-הציוני. כדי לפצותו הוקם גוף שנקרא בשם הועדה-המדינית, שהוא הועמד בראשו. היה זה גוף מכובד שניהל דיונים ברמה גבוהה, אך חסר כל סמכות. שכן לא היה בידו לקבוע את הקו המדיני של המפלגה בכנסת.

★ ★ ★

המחנות נערכים

ל מרות החלוקה הפורמאלית שהיה של עמדות הכוח, הת-ברר כעבור זמן קצר שהפרוגרסיבים השתלטו על השמנת שבמחלבה. הררי, כיושב-ראש הסיעה, זכה בכל הכיבודים והנסיעות. הוא מונה כחבר משלחת ישראל באו"ם, הוא נסע בשליחות ממ-לכתיות מבלי שהותיר כמעט לרימלט דבר.

ספיר וקול הסתדרו ביניהם תחילה יפה, תיאמו את העבודה והשתלטו על המפלגה. אולם שניהם קורצו מחומר שונה.

קול התגלה כמפתיע כטכסיסן מבריק שהעתיק את השיטות המפא"ייות, בסג-נון שרגא נצר, למפלגה הליברלית. הוא התבצר בתנועת-העבודה-הליברלית. זהו הגוף התוסס והפעיל ביותר במפלגה, מאחוריו עומדים קיבוצי ומושבני העובד-הציוני. ללא שום יחס לכוחם הפסו אנשי גוף זה, וקול בראשם, יותר ויותר עמדות-מפתח. האגף האזרחי של הפרוג-רסיבים, בראשותו של ה"ר פרדר, השתתק או שותק כמעט לגמרי.

רימלט

עסקני צה"כ אכלו את עצמם בשקט בראותם כיצד קול ואנשי קוצרים את פירות העבודה המשותפת. המרירות הצטברה בתוכם והיא שהכשירה את הקרקע לקראת הקמת המערך של סוזאייב. רימלט האדמוני וה-נמרץ, שראה את עצמו מקופח כל השנים, התייצב בראש תובעי המערך. ספיר, ההססן והשקול, הצטרף אליו.

משה קול, שראה את שאיפת חייו — להיות שר בישראל — הולכת ונמוגה נוכח האפשרות של הקמת מערך ימני, התנגד לו. בתחילה לא נראתה התנגדות חריבים ברורה כל כך. כי במרוצת השנים התגלו פרוגרסיביים רבים לשעבר, כל אחד מסיבות אישיות שלו, כתומכים נלהבים של המערך. כאלה היו מרדכי שטרן, ממנהלי רסקו, הח"כ לשעבר אידוב כהן, עורך-דין קלימנטובסקי ורבים אחרים.

אולם כאשר התברר שהקרב על המערך עלול להוביל לפילוג, התגלה כי למשה קול יש כוח השפעה כמעט מאני על חבריו. בסיסמת "שלימות המפלגה קודמת לכל", חזרו רבים מתומכי המערך והצטרפו אל קול. לבסוף התגבשו מחנות הרריים כמעט מוגדרים. מצד אחד שוללי המערך — כולם ללא יוצא מהכלל פרוגרסיביים לשעבר. מצד שני תומכי המערך — הצה"כ לשעבר, אנשי "הכוח השלישי" בראשותו של פרופסור קלינגהופר, וכמה פרוגרסיביים לשעבר כמו התעשיינים ד"ר מוסברג ויעקב קליר, הפרופסור רבא, נציג העדה הספ-רדית ויקטור חזן וד"ר האנס קאפל ממנהלי רסקו.

רבים אחרים שמרו לעצמם את חופש ההכרעה עד לסיום המו"מ. הפילוג שיבוצע עתה מציב כמה בעיות פרוזאיות ביותר. הצה"כ יקבלו את 71 מועדוני המפלגה הרשומים על שמם ואילו הפרוגרסיבים יקבלו את 21 השייכים להם. מה יהיה בקשר ל-17 המועדונים, שרכשו על שם המפלגה-הליברלית?

"אנו מקחים שנגיע ליד הסדר. נעשה הכל כדי למנוע בזיונות", הודיע מזכיר השוללים, יצחק ארצי.

"אילו לא היה לפרוגרסיבים לאן ללכת זאת היתה בעיה", אמר מזכיר המחייבים, יוסף תמיר. "אבל הם יכולים לחזור למקום שם ישבו כל השנים."

הבעיה היחידה השנויה במחלוקת היא שם המפלגה. שני הצדדים תובעים עליו בעלות. בעוד שבתנועת-העבודה-הליברלית טוענים הפרוגרסיבים כי בידי הרוב הכוח להמשיך ולהחזיק בשם, אין הם מקבלים את אותו עקרון לגבי המפלגה כולה.

מכיון שאיש לא רשם פאטנט על שם המפלגה, תכריע ועדת הכנסת למי מגיע שם המשפחה, לחתן או לכלה.

המעמד ההיסטורי

הפגישה הראשונה ש-נערכה ביום השישי ה-אחרון בבית-ציוני-אמריקה בין נציגי תנועת החרות (מימין) לבין

אלף העולים החדשים, שנוספו לרשימת הבוחרים מתוך הגידול הכולל של 250 אלף בוחרים.

החוג החזק ביותר במפלגה הפרוגרסיבית הוא חוג יוצאי-רומניה. משום כך בטוחים הפרוגרסיבים בהצלחתם אצל בוחריו עליה זו.

אם לא די בכל אלה, יש לפרוגרסיבים מקור צפוי חדש של קולות: מאוכזבי מפא"י. לדעתם עשויים בין 5% ל-10% ממצביעי מפא"י, בנגריוניסטים המתנגדים למערך, להביע את מחאתם נגד ממשלת אשכול בכך שלא יצביעו בעד מפא"י. הברירה היחידה שיש בידם, כדי לא לעבור לקיצוניות אחרת, היא להצביע בעד הפרוג-רסיבים. משום כך מצביע גם חשבונם של שוללי המערך הימני במפלגה-הליברלית על רווח של כ-5 ח"כים בכנסת השישית. איוה מחשבות אלה נכון, זה יתברר רק כשייפתחו הקלפיות.

★ ★ ★

חלוקת העמדות

ח שבונה של תנועת-החרות לחיוב המערך הוא פשוט וברור לכל. גם אם תפסידו מספר מנדטים לטובת הליברלים, יחלץ אותה המערך מבדידותה המזהירה.

למערך יותר משקל. המערך יאפשר לה גם הופעה בבחירות להסתדרות, אם תגשים מפא"י את כוונתה למנוע בעד הופעת סיעת תכלת-לבן בבחירות ש-ייערכו שם. במקרה כזה ישמש איגוד-העובדים של הציונים הכלליים, שינטוש את תנועת-העבודה-הליברלית, כשתיל עליו יצמח אילן המערך הימני בתוך ההסתדרות.

אולם מאחורי כל החישובים התועל-תיים-מפלגתיים של שלושת הצדדים, קיי-מים גם חישובים מסוג אחר, שהם ל-מעשה הקובעים בפרשת הפילוג.

המעניין הוא שאת היוזמה לגט-תנה דוקא אישיות שאינה בעלת חישובים אינטרסאניים אישיים. זהו זלמן סוזאייב, מי שהיה ח"כ בכנסת השלישית מטעם הצה"כ, ופרש מפעילות מפלגתית אחרי הבחירות לכנסת הרביעית.

סוזאייב, שהוא יבואן נייר, נציגם של הסוחרים הגדולים, הת-אכזב מירידתה של המפלגה, לא ראה כל סיכוי מוחשי לעלייתה היה זה הוא — בסיועו של עורך הארץ גרשום שוקן, שהוא מחסידי המערך הימני במטרה לשכור את כוחה של ההסתדרות במדינה — שנתן את הדחיפה הראשונה לפילוג במכתב גלוי שפירסם בהארץ באוקטובר אשתקד. במכתב זה העלה סוזאייב מחדש את רעיון המערך הימני של חרות והליברלים, השמיץ אף איום, כי החוגים שתמכו בעבר במפלגה הליברלית לא יסייעו מ-בחינה כספית למי שלא ילך לקראת מערך.

יוזמתו של סוזאייב היתה רעיונית בלבד, ולא הסתתרה מאחוריה כחנה להפיק מכך תועלת אישית, שכן סוזאייב אינו תופס כל עמדה או תפקיד במפלגה הליברלית.

מכתבו היה נשאר ללא הדי, לולא היתה הקרקע כשרה לכך במישור החיסים האישיים בתוך המפלגה הליברלית.

כי בשלוש חצי השנים של החיים המשותפים הסתמנו כמה מגמות בתוך המפלגה. קודם כל הסתבר שלמרות הכפילות במנגנון, השתלטו למעשה הצה"כ על המנגנון. וזאת מהסיבה הפשוטה שאנשיהם היו יותר מוכשרים.

אולם בניגוד למציאות השוררת במפא"י, למשל, שם יש למנגנון השפעה על מערך הצמרת, היה המצב הפוך במפלגה הליברלית. דוקא הפרוגרסיבים הם שהשתלטו על עמדות המפתח במנהיגות הפוליטית של המפלגה.

שני המנהיגים הישישים של המפלגה ברנשטיין ורוזן, פרשו למעשה מפעילות. הזירה נשארה פתוחה למנהיגים מדרג שני: משה קול, ויהר הררי מצד הפרוגרסיבים, ויוסף ספיר ואלימלך רימלט מצד הצה"כ.

היה עוד מנהיג פוטנציאלי אחד, מצד הצה"כ, אולם הוא חוסל עוד עם הקמת המפלגה. היה זה עורך-דין יוסף סרלין, מי שכיהן כשר-הבריאות, בעת שהצה"כ היו בקואליציה.

סרלין היה במשך שנים מועמד לרשת את מנהיגות הצה"כ, אולם בטחונו העצמאי המופרז, וחוסר כשרונו בטיפוח יחסים אישיים, חיסלוהו. מיד אחר הבחירות לכנסת החמישית, כשהמפלגה הליבר-לית עדיין קיוותה לשיתופה בקואליציה, עשו אנשי הצה"כ וה-פרוגרסיבים יד אחת כדי למנוע אפשרות מינויו של סרלין כאחד משני המפלגה. כולם הציעו אותו לתפקיד סגן יו"ר הכנסת מטעם המפלגה. סרלין הבין את המלכודת אולם לא יכול היה להתנגד.